

Asia: VN/22817/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausunnossaan seuraavaa:

Laki energiatehokkuuslain muuttamisesta

Yleistä

Uudelleenlaadittu energiatehokkuusdirektiivi sisältää, kaikki kirjatut kriteerit ja reunaehdot mukaan luettuna, satamäärin kansallisesti toimeenpantavia tai huomioitavia velvoitteita. Suomessa direktiivin tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä on toteutettu laajalti vapaaehtoisten järjestelmien, kuten vapaaehtoisen energiatehokkuussopimustoiminnan kautta. Energiatehokkuustoimia on toteutettu pitkälti markkinaehtoisesti. Pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen toiminnan tuloksista on hyvät seurantatiedot yli 30 vuoden ajalta. Sääntelyyn perustuvan ohjauksen lisääntyminen aloilla, joilla vastaavia toimia on jo toteutettu pitkälti markkinaehtoisesti, lisää hallinnollista rasitusta ja kustannuksia. Osa direktiivin velvoitteista on todettu jopa operatiivisesti toteutuskelvottomiksi, ja sen seurauksena komissio on omissa toimeenpanoa tukevissa suosituksissaan joutunut paikoin poikkeuksellisen luoviin tulkintoihin.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain muuttamisesta on kyetty hakemaan hyvä tasapaino sääntelyä edellyttävien ja muilla keinoilla toteutettavissa olevien velvoitteiden toimeenpanossa. Tarkoituksenmukaisuus ja kustannustehokkuus on tältä osin otettu huomioon esimerkillisen onnistuneesti. Luonnoksessa ei ole erikseen esitetty säädettäväksi viestinnästä, tiedottamisesta ja energianeuvonnasta, joihin liittyviä suoria velvoitteita on direktiivin 22 ja 24 artikloissa. Energiavirastosta annetun lain mukaisesti Energiaviraston yhtenä lakisääteisenä

tehtävänä on energiatehokkuuden edistäminen. Viestintä ja neuvonta liittyvät olennaisesti energiatehokkuuden edistämiseen yhteiskunnassa, ja Energiavirasto haluaa korostaa näiden toimien merkitystä yrityksille, kunnille ja kansalaisille. Riippumatta siitä, onko toimeenpanokeino säännös vai vapaaehtoinen toiminta esimerkiksi energiatehokkuussopimuksen puitteissa, asiantuntevan ja puolueettoman tiedon saavutettavuus ja tarjonta on turvattava riittävin resurssein.

Luonnoksessa esitettyä kahden henkilötövuoden resurssia Energiavirastolle tuleviin uusiin tehtäviin on pidettävä optimistisena vähimmäistasona ja nimenomaan tilanteessa, jossa lukumääräisesti merkittävästi nykyisestä tasosta lisääntyvät seuranta- ja valvontatehtävät kyetään toteuttamaan tukeutuen mahdollisimman paljon tietojärjestelmiin ja niiden kautta kerättävään seurantatietoon. Velvoitteiden soveltamisala esimerkiksi julkisten hankintojen energiatehokkuuden osalta laajenee noin sadasta lähes 4 000 toimijaan. Energiavirastolla ei tosiasiallisesti ole mitään mahdollisuuksia tarjota neuvontaa ja valvoa energiatehokkuuteen liittyvien vaatimusten noudattamista lain soveltamisalaan kuuluvissa hankinnoissa. Energiavirasto toteaa olevansa ylipäättään hyvin haasteellisessa tilanteessa, kun useita luonnoksessa esitettyjä uusia velvoitteita tulee samanaikaisesti voimaan laajoille kohderyhmille. Energiavirasto arvioi, että toimijakohtaisen neuvonnan ja ohjeistuksen tarve tulee olemaan vuosina 2025–2027 todella suuri. Esitetty kaksi henkilötövuotta saattaa riittää toiminnan vakiinnuttua normaalille tasolle, mutta se ei ole riittävä käyntiinajovaiheesta selviytymiseksi.

Energiavirasto korostaa, että ilman esittämiään välttämättömiä lisäresursseja uusiin tehtäviin virasto ei kykene asianmukaisesti toimeenpanomaan ehdotettuja lainsäädännön muutoksia. Tällöin lainsäätäjän tahtotila jäisi toteutumatta ja tavoitteet saavuttamatta. Myöskään sitä vaikuttavuutta, mitä julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimuksilla pyritään saamaan aikaiseksi, ei toteudu, jos lakia ei voida toimeenpanna tehokkaasti. Siten Energiaviraston esittämät lisäresurssit ovat olennainen ja välttämätön osa lainsäädäntöuudistusta.

Energiatehokkuus ensin -periaate

Energiatehokkuus ensin -periaatteeseen liittyviä säännöksiä ehdotetaan energiatehokkuuslakiin, sähkömarkkinalakiin, kaasumarkkinalakiin sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettuun lakiin. Energiavirasto ehdottaa, että esityksen energiatehokkuus ensin -periaatetta koskeviin osiin lisättäisiin selkeyden vuoksi maininta siitä, että periaatteesta säädetään energiatehokkuuslain ohella myös mainituissa sähkö- ja maakaasumarkkinoita sekä niiden valvontaa koskevissa laeissa.

Energiatehokkuuslakiin esitetään uutta 3 a ja 3 b §:tä koskien energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltamista ja soveltamisesta Energiavirastolle tehtävää ilmoitusta. Energiavirasto jakaa esityksen perusteluissa todetun näkemyksen, jonka mukaan energiatehokkuus ensin -periaatteen mukaista arviointia toteutetaan Suomessa tehtävissä investoinneissa kattavasti jo nykyisin myös ilman erillistä, sääntelystä johtuvaa velvoitetta. Energiavirasto toteaa kuitenkin, että

energiatehokkuusdirektiivin mukainen, energiatehokkuus ensin -periaatteeseen liittyvä raportointi edellyttää tietojen keräämistä tehtävistä investoinneista ja periaatteen soveltamisen vaikutuksista. Energiavirasto katsoo, että näiden tietojen keräämisen mahdollistaminen voi edellyttää lainsäädäntötoimia. Energiaviraston näkemyksen mukaan sääntelyssä tulee kuitenkin pyrkiä joustavuuteen ja toimijoille sekä viranomaisille koituvan hallinnollisen taakan minimointiin.

Energiavirasto huomauttaa, että jos ehdotetun 3 a §:n soveltamisalaan kuuluva hanke on rakennushanke, jolle on asetettu energiatehokkuutta koskevia vaatimuksia rakentamista koskevassa lainsäädännössä, on energiatehokkuutta koskevia seikkoja arvioitava hankkeen suunnittelu- ja toteutusvaiheessa jo suoraan kyseisen sääntelyn nojalla. Vastaavasti, jos ehdotetun säännöksen soveltamisalaan kuuluvalla hankkeella on tehtävä ympäristövaikutusten arviointi, ja energiatehokkuuteen liittyviä seikkoja olisi tarkasteltu osana tätä arviointia, ei kyseisessä hankkeessa tulisi Energiaviraston näkemyksen edellyttää erillistä, ehdotetun 3 a §:n mukaista selvitystä vaihtoehtoisista energiatehokkuusratkaisuista. Energiavirasto esittää, että ehdotettuun 3 a §:ään tai sen yksityiskohtaisiin perusteluihin lisättäisiin tarkennus koskien sitä, että mikäli energiatehokkuuteen liittyviä seikkoja jo arvioidaan tietyssä hankkeessa osana muun lainsäädännön mukaisia menettelyjä, ei kyseisessä hankkeessa edellytettäisi erikseen 3 a §:n mukaisen selvityksen laatimista.

Ehdotetun 3 b §:n 2 momentin mukaan [energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltamista koskeva] ilmoitus olisi toimitettava Energiavirastolle ennen rakennus- tai uudistustöihin ryhtymistä. Energiavirasto voisi pyytää kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta lisäselvitystä, jos toimitettu ilmoitus ei ole riittävä. Lisäselvitys olisi toimitettava Energiavirastolle kuukauden kuluessa Energiaviraston pyynnöstä.

Energiavirasto toteaa, että ehdotetun 3 b §:n mukaisen ilmoituksen toimittamatta jättäminen, toimitetun ilmoituksen puutteellisuus tai lisäselvityspyyntöön vastaamatta jättäminen eivät esityksen mukaan vaikuttaisi rakennus- tai uudistustöiden aloittamiseen. Ilmoituksen toimittamiseen liittyvät laiminlyönnit eivät toisin sanoen vaikuttaisi toiminnanharjoittajan mahdollisuuden edistää sääntelyn soveltamisalaan kuuluvaa hanketta. Energiavirasto katsoo, että ehdotetun 3 b §:n 2 momentissa esitetyillä, lisäselvityksen pyytämiseen ja toimittamiseen liittyvillä lakisäateisillä määräajoilla ei näin ollen olisi käytännön merkitystä, jos hankkeen töiden aloitusajankohtaa ei kuitenkaan olisi sidottu ilmoituksen toimittamiseen liittyviin seikkoihin.

Tarpeettoman sääntelytaakan välttämiseksi Energiavirasto ehdottaa esitetyn 2 momentin kahden viimeisen virkkeen poistamista. Energiavirastolla on mahdollisuus pyytää lisäselvitystä toimivaltaansa kuuluvissa asioissa myös ilman erillistä säännöstä. Energiaviraston näkemyksen mukaan ilmoituksen toimittamista koskeva velvoite palvelisi erityisesti tarvetta kerätä tietoa sääntelyn soveltamisalaan kuuluvien hankkeiden lukumäärästä ja energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltamisen vaikutuksesta kyseisissä hankkeissa.

Yleistä

Energiavirasto pitää kannatettavana, että julkista sektoria koskevien velvoitteiden osalta on pyritty luomaan yhteenliittymiä uuteen julkisen alan energiatehokkuussopimukseen. Energiavirasto näkee, että yhteenliittymillä voidaan ehkäistä raportoinnista julkisille elimille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja samalla kannustaa toimijoita liittymään vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen. Energiatehokkuussopimuksissa tavoitteena on löytää kustannustehokkaimpia energiatehokkuustoimia, ja sopimukseen on tyypillisesti liittynyt motivoituneimpia toimijoita. Näiden toimijoiden kohdalla energiatehokkuustyö voi olla vaikuttavampaa kuin muilla toimijoilla. Sopimuksissa mukana oleville toimijoille ei kuitenkaan ole tällä hetkellä tarjolla merkittäviä taloudellisia kannusteita. Lisäksi julkiselle sektorille asetetut säästötavoitteet ovat jatkossa aiempaa suurempia, mikä tarkoittaa lisäponnistuksia myös energiatehokkuussopimuksissa mukana oleville toimijoille.

Julkisen elimen määritelmä

Uudelleenlaaditussa direktiivissä julkisen elimen määritelmän sisältö on uudistettu. Julkinen elin määriteltäisiin kansallisesti energiatehokkuuslaissa. Energiaviraston näkemyksen mukaan muiden kuin viranomaistahojen kohdalla määritelmän soveltumisen toteaminen voi edellyttää tapauskohtaista arviointia.

Julkisen elimen määritelmän osalta Energiavirasto tunnistaa vahvan yhteenliittymän uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoon. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 2 artiklan 5 kohdan mukaan julkisilla elimillä tarkoitetaan energiatehokkuusdirektiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 kohdassa määritellyjä julkisia elimiä. Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 7 artiklassa säädetään, että julkisten elinten omistamien rakennusten tulee olla päästöttömiä rakennuksia 1 päivästä tammikuuta 2028. Päästöttömään rakennukseen siirtyminen vuonna 2028 (julkisten elinten omistamat rakennukset) ja 2030 (muut rakennukset) uudisrakentamisessa tarkoittaa sitä, että rakentamishankkeeseen ryhtyvän on rakentamisluvan saadakseen huolehdittava entistä tiukempien energiatehokkuusvaatimusten täyttymisestä rakentamishankkeessa.

Uudisrakentamiseen liittyvä vaatimus on rakentamisen ohjaukseen liittyvää säätelyä, jonka soveltaminen ei kuulu Energiaviraston toimivaltaan. Kun julkinen elin on kansallisesti määriteltä energiatehokkuuslaissa, Energiavirasto pitää mahdollisena, että määritelmän käytännön soveltaminen voi kuitenkin jossain määrin lisätä muiden viranomaisten yhteydenottoja Energiavirastoon. Määritelmän soveltaminen ja tapauskohtainen arviointi muilla kuin

Energiaviraston toimivaltaan kuuluvilla aloilla voi lisätä tarvetta Energiaviraston ja muiden viranomaisten väliselle yhteydenpidolle.

Julkisten elinten energian loppukulutuksen vähentämistavoite

Energiavirasto yhtyy näkemykseen, jonka mukaan julkista sektoria kollektiivisena käsittelevä toimeenpanon vaihtoehto on joustavampi ratkaisu kuin energian loppukulutuksen vähentämisvelvoitteen asettaminen erikseen kullekin julkiselle elimelle.

Energiavirasto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että direktiivin 5 artiklan mukaisesti jäsenvaltion on tuotava esiin toimenpiteet kyseisten vähennysten saavuttamiseksi suunnitelmissa, kuten kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa (KAISU). Virasto pitää tärkeänä, että kansalliset julkisten elinten toimenpiteet kävisivät ilmi näistä suunnitelmista. Tämä on viraston näkemyksen mukaan edellytys sille, että 5 artiklaan liittyvää raportointia voidaan toteuttaa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla direktiivin vaatimusten mukaisesti.

Hallituksen esityksen mukaan julkisten elinten olisi raportoitava vuosittainen energian loppukulutuksen määränsä Energiavirastolle. Raportointivelvoitteen toimeenpanon toteuttaminen ja seuranta edellyttäisi Energiavirastolta vuosittaisten selvityspyyntöjen laatimista ja raporttien tarkastusta, julkisten elinten neuvomista ja ohjaamista sekä uusien viranomaisohjeistusten laatimista. Lisäksi valvonnan toteuttaminen edellyttäisi jatkossa tietojen keräämistä, tähän liittyvän ilmoitusmenettelyn toteuttamista ja ilmoittamiseen liittyvää neuvontaa. Ohjeistusten laatimiseen, neuvontaan ja uusien viranomaislinjausten tekemiseen liittyvä resurssitarve korostunee erityisesti uuden sääntelyn voimassaolon alkuvaiheessa.

Hallituksen esityksen mukaan julkinen elin, joka on liittynyt vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen, voisi täyttää raportoinnin velvoitteen osana energiatehokkuussopimusjärjestelmän mukaista raportointia. Energiavirasto huomauttaa, että nykyisiin energiatehokkuussopimuksiin nähden säästöjen laskentatapa ja käytännöt laajenevat merkittävästi, kun seurataan energiatehokkuustoimenpiteiden lisäksi myös loppuenergian kulutusmuutoksia. Jotta raportointi voitaisiin toteuttaa osittain julkiselle sektorille perustettavan uuden energiatehokkuussopimuksen kautta, tulee nykyinen, teknisen käyttöikänsä päässä oleva sopimusten seurantajärjestelmä uudistaa, missä yhteydessä tarvittavat muutokset olisi mahdollista toteuttaa.

Energiatehokkuussopimukseen liittyneet toimijat ovat arvostaneet sopimustoiminnassa raportointiin saatavaa teknistä tukea. Seurantajärjestelmään raportoituja tietoja on myös tarkastettu niiden oikeellisuuden ja täsmällisyyden parantamiseksi. Järjestelmän tuki ja helppokäyttöisyys ovat siis erittäin tärkeitä näkökulmia, samoin se, että raportointi on mahdollisimman sujuvaa ja siihen on

saatavilla ohjausta. Nykyisin sopimukseen liittyvän raportoinnin tekninen tuki on toteutettu Motivalta tilattavan vuosittaisen työohjelman kautta. Jotta energiatehokkuussopimustoiminnan toimivuus ja houkuttelevuus toimijoille voidaan varmistaa myös jatkossa, täytyy tämä huomioida Energiaviraston resursseissa, joita ohjataan työohjelman toimintoihin. Mikäli käyttöön tulee uusia raportointijärjestelmiä, niiden käyttöön tarvitaan vastaavasti ohjausta ja teknistä tukea.

Raportointivelvoitteeseen liittyen lain voimaantulosäännöksissä säädettäisiin porrastuksesta, joka koskisi sitä, milloin eri kokoiset kunnat tulisivat velvoitteen piiriin. Energiavirasto kannattaa porrastuksesta säättämistä ja näkee sen hyödyntämisen välttämättömänä edellytyksenä raportointivelvoitteen toimeenpanon toteuttamiselle. Porrastus mahdollistaa seurannan käytäntöjen suunnittelun ja ohjeistuksen, kun kaikki kunnat eivät tule velvoitteen piiriin yhtä aikaa.

Energiatehokkuuden huomioon ottaminen pitkän aikavälin suunnittelussa

Energiavirasto pitää kannatettavana, että pitkän aikavälin suunnitelmia koskevaan velvoitteeseen luodaan yhteenliittymä energiatehokkuussopimuksiin. Tällöin viranomainen, joka on liittynyt vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen, voisi täyttää velvoitteen laatimalla energiatehokkuussopimusjärjestelmän mukaisen toimintasuunnitelman. Sopimukseen liittyneille toimijoille olisi voitava tarjota tukea toimintasuunnitelmaan laatimiseen.

Niiden viranomaisten osalta, jotka eivät ole liittyneet energiatehokkuussopimukseen, voitaisiin velvoitteen mukaista valvontaa suorittaa satunnaisotannalla. Toteutettavan valvonnan laajuus riippuisi käytettävissä olevista resursseista. Koska kyseessä on uusi velvoite, voidaan myös siihen liittyvän viranomaisneuvonnan tarpeen arvioida lisääntyvän.

Julkisten elinten rakennusten korjausvelvoite

Energiavirasto pitää kannatettavana, että julkisten elinten rakennusten korjausvelvoitteen toimeenpanon osalta Suomi on hallituksen esityksen mukaisesti valitsemassa direktiivin mahdollistaman ns. vaihtoehtoisen lähestymistavan. Toimeenpanon osalta ehdotetaan, että se perustuisi uuteen julkisen alan energiatehokkuussopimukseen (JETS), joka tulisi voimaan kaudelle 2026–2035.

Jatkossa energiatehokkuussopimukset eivät siis olisi ainoastaan keino, jolla toimeenpannaan osaltaan energiatehokkuusdirektiivin 8 artiklan kansallisen sitovan energiansäästövelvoitteen täyttämistä, vaan niillä olisi entistä keskeisempi rooli myös julkisten elinten rakennuksiin liittyvien velvoitteiden toimeenpanossa. Energiavirasto huomauttaa, että julkisen alan sopimuksen toimeenpano sisältää tällöin muitakin tärkeitä elementtejä kuin liittyjäkohtaisen tavoitteen

saavuttamisen. Energiavirasto painottaa, että jos direktiivin 8 artiklan mukaista seurantajärjestelmää ei toteuteta, vaihtoehtoisen lähestymistavan mukaista vastaavaa energiansäästöä ei kyetä todentamaan suunnitellulla tavalla. Käytännössä tämä loisi tilanteen, jossa vuodesta 2026 lähtien ei olisi saatavissa vaihtoehtoisen lähestymistavan soveltamisen edellyttämää raportointitietoa.

Vaihtoehtoiseen lähestymistapaan liittyy myös velvoite ottaa käyttöön perusparannuspasseja julkisten elinten rakennuksille siten, että passit kattavat vuosittain vähintään kolme prosenttia julkisten rakennusten pinta-alasta. Kyseisten rakennusten osalta korjaus lähes nollaenergiarakennukseksi on saavutettava viimeistään vuonna 2040. Koska velvoitteen toimeenpano olisi uusi julkisen alan energiatehokkuussopimuksen liittyjän velvoite, Energiavirasto pitää tärkeänä, että perusparannusspassien tekemiseen luodaan riittävät kannustimet, esimerkiksi energiakatselmusten yhteyteen. Jotta myös vuodelle 2040 asetettu tavoite saavutetaan, Energiavirasto ehdottaa, että tässä yhteydessä olisi mahdollisuus tarkastella valtion energiatuen kanavoimista perusparannusspassien mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen siten, että tuen piiriin hyväksyttäisiin myös tavanomaisen tekniikan energiatehokkuustoimenpiteitä.

Energiavirasto korostaa, että vaihtoehtoisen lähestymistavan tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että julkisen alan sopimuksen kattavuustavoitteet saavutetaan. Lisäksi on tärkeää, että uudella sopimuskaudella liittyjät tekevät riittävästi energiatehokkuustoimenpiteitä ja ottavat käyttöön riittävän määrän perusparannuspasseja.

Energiatehokkuussopimusjärjestelmän toimeenpanosta vastaa Energiavirasto. Motiva hoitaa sopimusjärjestelmän toimeenpanoon liittyviä tehtäviä viraston toimeksiannosta. Toimeenpanevan viranomaisen näkökulmasta vaihtoehtoinen lähestymistapa tulee muuttamaan sopimuksen toimeenpanoon liittyvien tehtävien sisältöä ja vastuita nykyistä merkittävästi laajemmaksi. Uusi julkisen alan sopimus tulee vaatimaan enemmän resursseja, joita Energiaviraston lisäksi pitäisi merkittävästi osoittaa myös Motivalle. Tämä perustuu oletukseen, että Motiva ylläpitää energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmää, ja että järjestelmän kautta voidaan seurata vastaavan säästön määrää.

Energianhallintajärjestelmät

Energiavirasto pitää energiatehokkuuden edistämisen kannalta myönteisenä uutta energianhallintajärjestelmän käyttöönottoa koskevaa velvoitetta yrityksille, joiden keskimääräinen vuotuinen energian loppukulutus on yli 23 600 megawattituntia. Energianhallintajärjestelmä tuo yritysten energiatehokkuustyöhön jatkuvuutta ja järjestelmällisyyttä, kun energiatehokkuuden edistämistä johdetaan systemaattisesti järjestelmän avulla.

Energiakatselmuks

Energiakatselmuksilla on Suomessa jo vuosikymmeniä pitkä historia, jota on syytä vaalia edelleen. Energiavirasto katsoo energiakatselmusten olevan kriittisen tärkeä työkalu energiatehokkuuden edistämässä niin yrityksissä kuin julkisellakin sektorilla. Energiakatselmustyö tuottaa uusia energiatehokkuustoimenpiteitä, joiden toteuttaminen yrityksissä vähentää energiankulutusta, pienentää energiakustannuksia ja päästöjä sekä lisää kilpailukykyä.

Energiavirasto kannattaa energiatehokkuuslain mukaista johdonmukaista ja ennustettavaa lähestymistapaa laissa säädettävään energiakatselmukselle yrityksille, joiden keskimääräinen vuotuinen energian loppukulutus on yli 2 700 megawattituntia. Jatkossa velvoitteen kohteena olevia yrityksiä tulee olemaan nykyistä huomattavasti enemmän, koska velvoite koskee myös pieniä ja keskisuuria yrityksiä, kun niiden kulutus ylittää laissa määritellyn raja-arvon. Viranomaisen resurssit esimerkiksi katselmuksiin liittyvän neuvontatarpeen lisääntyessä tulee huomioida riittävällä tavalla.

Yrityksen määritelmä

Energiatehokkuusdirektiivi ei ota suoraan kantaa yrityksen määritelmään, eikä siihen, millä tavalla ja missä laajuudessa yrityksen toimintoja tulisi laskea mukaan sen energian loppukulutukseen. Energiavirasto kannattaa energiatehokkuuslaissa esitettyä lähestymistapaa, jossa velvoitteen piiriin kuulumista arvioitaessa otettaisiin huomioon yksittäisen yrityksen loppukulutus. Energiavirasto katsoo, että yksittäisen yrityksen kulutus on merkittävästi helpompi laskea kuin laajemmassa yrityksen määritelmässä, jossa otettaisiin huomioon myös yritysten väliset omistussuhteet joko kansallisesti tai EU-alueella. Yksinkertainen yrityksen määritelmä vähentäisi Energiaviraston näkemyksen mukaan niin yritysten kuin viranomaistenkin hallinnollista taakkaa. Esityksen mukaisesti konserniin kuuluvien yritysten olisi myös jatkossa mahdollista toteuttaa vaaditut toimenpiteet konsernitasolla toimijan näin halutessa.

Lämmityksen ja jäähdytyksen vähittäismyyntiä koskevat sopimukset

Luonnoksessa esitetään energiatehokkuuslakiin kokonaan uutta 3 a lukua koskien lämmityksen ja jäähdytyksen vähittäismyyntiä koskevia sopimuksia. Energiavirasto pitää tärkeänä lisätä energiatehokkuuslakiin ehdotetun mukaiset uudet säännökset, joilla parannetaan loppuasiakkaiden ja loppukäyttäjien asemaa lämpömarkkinoilla. Energiavirasto pitää hallituksen esityksen 3 a luvun ehdotuksia perusteltuina myös lämpömarkkinoilla toimivien yritysten osalta, koska ehdotetut säännökset selkeyttävät ja yhtenäistävät toimintatapoja kyseisillä markkinoilla. Energiavirasto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetut uudet säännökset ovat siten kyseisen uuden 3 a luvun osalta perusteltuja ja kannatettavia.

18 a § Pakottavuus

Ehdotetun energiatehokkuuslain 18 a §:n mukaan tämän luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa loppuasiakkaan vahingoksi. Edelleen ehdotetun 3 §:n 8 kohdan määritelmän mukaan loppuasiakkaalla tarkoitetaan tässä laissa luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka ostaa energiaa omaa loppukäyttöään varten. Edelleen ehdotetun 3 §:n 9 kohdan määritelmän mukaan loppukäyttäjällä tarkoitetaan tässä laissa luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka käyttää energiaa tai lämmintä käyttövetä riippumatta siitä, onko tällä sopimussuhdetta kyseisen energian vähittäismyyjän kanssa.

Energiavirasto toteaa, että ehdotettu säännös poikkeaa sähkömarkkina- ja maakaasumarkkina- ja joiden mukaan vastaavista säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi.

Energiavirasto kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että ehdotetun 18 a §:n sanamuodon mukaan pakottavuus ulottuu koskemaan myös ehdotettua 18 c §:ää, jossa säännellään loppuasiakkaan velvollisuuksista. Näin ollen 18 c §:n säännöksestä ei nykymuotoilun mukaan saa sopimuksin poiketa loppuasiakkaan vahingoksi koskien loppuasiakkaan omia informointivelvollisuuksia, mutta loppukäyttäjän vahingoksi säännöksestä saisi sopimuksin poiketa. Energiavirasto huomauttaa, että sille laissa säädetty toimivalta ei kata sopimusoikeudellisia asioita, vaan mikäli loppuasiakas ja loppukäyttäjä sopisivat keskenään ehdotetun 18 c §:n mukaisesta loppuasiakkaalle säädetyistä velvoitteista loppukäyttäjän vahingoksi, ei Energiavirastolla olisi mahdollisuutta antaa asiassa 18 c §:n velvoitetta koskevaa hallintopäätöstä siltä osin.

Ehdotetun 30 §:n 3 momentin mukaan kuluttaja-asiamies valvoo energiatehokkuuslaissa tarkoitettujen sopimusten ehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta. Kuluttaja voi lisäksi saattaa yksittäisen riita-asian myös kuluttajariitalautakunnan oikeudellisesti sitomattoman ratkaisumenettelyn kohteeksi.

Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu 3 a luku on tarkoitettu suojaamaan muitakin kuin kuluttajia, koska tyypillinen loppuasiakas on oikeushenkilö. Energiavirasto katsoo, että säännöskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä tuoda esiin, että Energiaviraston toimivalta ei ulotu valvottavan ja tämän sopimuskumppanin välisiin sopimusriitoihin, jotka kuuluvat yleisten tuomioistuinten ratkaistaviksi. Energiaviraston toimivaltaan kuuluisi siten energiatehokkuuslaissa osapuolille asetettujen velvoitteiden noudattamisen valvonta yleisellä tasolla.

Edelleen Energiavirasto tuo ilmi, että 3 §:n 8 kohdan määritelmän mukaan loppuasiakkaalla tarkoitetaan tässä laissa luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka ostaa energiaa omaa loppukäyttöään varten. Lakiesitystä koskevan luonnoksen 18 c §:n säännöskohtaisten perustelujen mukaan loppuasiakas voisi olla taloyhtiö, vuokratalo- ja asumisoikeusyhteisö taikka muu vuokranantaja, jolla on lämpö- tai jäähdytyssojimus. Nämä voivat ostaa energiaa omaa loppukäyttöään varten esimerkiksi yhteisten tilojen lämmitystä varten. Käytännössä kuitenkin suurin osa energiasta menisi loppukäyttäjille, joita ovat ehdotuksen mukaan osakkaat,

asumisoikeusasukkaat ja vuokralaiset. Energiavirasto ehdottaa kyseisen määritelmän uudelleentarkastelua mahdollisuuksien mukaan siten, että loppuasiakkaan ostamaa energiaa ei rajattaisi vain loppuasiakkaan omaa loppukäyttöä varten vaan myös loppukäyttäjän käyttöä varten. Määritelmän täsmällisyys on oleellista myös loppuasiakkaalle ehdotettavien velvollisuuksien valvonnan vuoksi. Vaihtoehtoisesti Energiavirasto ehdottaa, että hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa selvennettäisiin, mitä laissa tarkoitetaan loppuasiakkaan omaa loppukäyttöään varten ostamalla energialla eli toisin sanoen, kattaako tämä oma loppukäyttö myös loppukäyttäjille ostettavan energian.

18 b § Lämpö- tai jäähdytys sopimuksen tiedot

Ehdotetussa 18 b §:ssä säänneltäisiin niistä lämpö- ja jäähdytys sopimuksen tiedoista, joita vähittäismyyjän olisi annettava loppuasiakkaalle ennen sopimuksen tekemistä sen lisäksi mitä muualla laissa säädetään.

Energiavirasto pitää hyvänä, että 18 b §:n sanamuoto mukailee sähkömarkkinalain (588/2013) 86 §:ää ja maakaasumarkkinalain (587/2017) 69 §:ää. Energiavirasto toteaa, että sähkön ja maakaasun vähittäismarkkinoilla vastaavien säännösten mukainen ratkaisukäytäntö on jo vakiintunutta. Energiavirasto ei näe syytä poiketa asian suhteen lämpömarkkinan osalta. Energiavirasto toteaa, että osa lämpömarkkinoilla toimivista vähittäismyyjistä toimii myös sähkön tai maakaasun vähittäismarkkinoilla, minkä vuoksi yhteneväinen sääntely on myös näiden vähittäismyyjien kannalta selkeämpää.

Energiavirasto katsoo, että ehdotetun 18 b §:n 1 momentin 2 kohtaan toimitettavista suorituksista ja palveluista tulisi lisätä myös näiden laatu. Vastaava säännös sisältyy sähkömarkkinalain 86 §:ään ja on valvonnan kannalta oleellinen.

Energiavirasto ehdottaa lisäksi 18 b §:n 2 momentin ensimmäiseen lauseeseen lisättäväksi sanaparin ”sovitussa muodossaan” seuraavalla tavalla: Edellä tässä pykälässä tarkoitetut tiedot on kirjattava sovitussa muodossaan sopimukseen tai siitä lähetettävään vahvistusilmoitukseen.

18 c § Loppuasiakkaan velvollisuudet

Luonnoksessa esitetään energiatehokkuuslakiin lisättävän uusi 18 c §, jossa säänneltäisiin loppuasiakkaan velvollisuuksista. Energiavirasto pitää tarpeellisena ehdotettua säännöstä, jolla selkiytetään loppuasiakkaan ja loppukäyttäjän välistä oikeussuhdetta.

Energiavirasto toteaa, että 3 §:n 9 kohdan määritelmän mukaan loppukäyttäjä on se, joka käyttää energiaa. Näin ollen esimerkiksi vuokralainen voisi olla loppukäyttäjä, vaikka loppuasiakkaalla olisi sopimussuhde vuokranantajaan. Energiavirasto toteaa, että tällaisessa tilanteessa loppuasiakkaan informointivelvollisuus voitaisiin katsoa koskevan loppukäyttäjänä olevaa vuokralaista eikä vuokranantajaa. Tällöin loppuasiakkaan velvollisuus olisi antaa vuokralaiselle yhteenveto keskeisistä lämpö- ja jäähdytys sopimuksen ehdoista sekä vuokralaisen pyynnöstä yhteenveto keskeisistä lämmön tai jäähdytyksen hankintaa koskevan sopimuksen sopimusehdoista. Lisäksi vuokralaiselle olisi annettava mahdollisuus tutustua vähittäismyyjän yleisiin sopimusehtoihin ja ilmoitettava viipymättä vähittäismyyjän sopimusehtoihin tekemistä muutoksista. Energiaviraston näkemyksen mukaan käyttövastikkeet maksavalla vuokranantajalla voisi kuitenkin olla suurempi intressi saada tietoja asunto-osakeyhtiön lämpösopimuksista kuin vuokralaisella.

Energiavirasto toteaa, että ehdotetun säännösmuutoksen myötä Energiaviraston toimivaltaan tulee kuulumaan entiseen nähden uusia valvottavia tahoja, sillä uuden ehdotetun säännöksen mukaiset valvottavat eivät ole vähittäismyyjiä, vaan loppuasiakkaita kuten esimerkiksi asunto-osakeyhtiöitä ja kiinteistöosakeyhtiöitä. Lisäksi Energiaviraston neuvontavelvollisuus kattaa jatkossa myös näin ollen entistä laajemman joukon hallinnon asiakkaita. Edellä mainitut uudet tehtävät lisäävät siten Energiaviraston työmäärää mahdollisesti merkittävästikin.

18 d § Maksutavat

Energiavirasto pitää tarpeellisina ehdotettua uutta 18 d §:n säännöstä, joka mahdollistaa loppuasiakkaille erilaisia maksutapoja sekä joustavia järjestelyjä varsinaista laskujen maksua varten.

Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetussa lainkohdassa ei ole sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain tapaan mitään mainintaa ennakkomaksujärjestelmästä. Ennakkomaksujärjestelmää koskevien säännösten tarvetta olisi vielä hyvä arvioida ennen lopullista lakiehdotusta.

18 e § Sopimusehtojen muuttaminen

Luonnoksessa esitetään lisättävän uusi 18 e § koskien sopimusehtojen muuttamista.

Kuten edellä mainitun 18 b §:n kohdalla, Energiavirasto pitää myös 18 e §:n kohdalla hyvänä, että säännöksen sanamuoto mukailee sähkömarkkinalain 93 §:n ja maakaasumarkkinalain 78 §:n mukaisia vastaavia säännöksiä. Energiavirasto toteaa, että sähkön ja maakaasun vähittäismarkkinoilla vastaavien säännösten mukainen ratkaisukäytäntö on jo muodostunut

vakiintuneeksi. Energiavirasto ei näe syytä poiketa edellä mainitusta lämpömarkkinan osalta tämänkään ehdotetun säännöksen kohdalla.

Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että 18 e §:n 3 momentissa mainittua kuluttajaa ei ole määritelty ehdotetun lain 3 §:ssä. Energiavirasto pitää tärkeänä säännöksen käytännön tulkinnan kannalta, että säännöksessä mainittu kuluttaja olisi määritelty energiatehokkuuslaissa vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi sähkömarkkinalaissa. Sähkömarkkinalain 3 §:n 20 kohdan mukaan kuluttajalla tarkoitetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua kuluttajaa.

18 f § Lämmityksen tai jäähdytyksen toimituksen keskeyttäminen loppuasiakkaasta johtuvasta syystä

Energiavirasto pitää tärkeänä, että ehdotukseen sisältyy myös sääntelyä sellaisten tilanteiden varalle, jossa lämmityksen tai jäähdytyksen toimitus keskeytetään loppuasiakkaasta johtuvasta syystä.

Ehdotetun 18 f §:n 4 momentin mukaan lämmityksen toimitusta ei saa maksujen laiminlyönnin vuoksi keskeyttää loppuasiakkaan tai loppukäyttäjän vakituiseen asumiseen tarkoitetusta rakennuksesta tai sen osasta kyseisessä säännöksessä tarkemmin säädettävien aikamääreiden puitteissa.

Sähkömarkkinalain 103 §:n 3 momentti sisältää vastaavan säännöksen, mutta sen mukaan sähkönjakelua tai sähköntoimitusta ei saa maksujen laiminlyönnin vuoksi keskeyttää vakituksena asuntona käytettävästä rakennuksesta tai sen osasta, jonka lämmitys on riippuvainen sähköstä, lokakuun alun ja huhtikuun lopun välisenä aikana, ennen kuin on kulunut neljä kuukautta laiminlyödyn maksun eräpäivästä.

Energiavirasto katsoo, että ehdotetun 18 f §:n 4 momentin sanamuoto on tulkinnanvarainen sen suhteen, onko kysymys rakennuksesta tai sen osasta, jota tosiasiallisesti käytetään sillä hetkellä vakituksena asuntona. Energiavirasto ehdottaa siten, että lainkohdan ilmaisu ”vakituiseen asumiseen tarkoitettu” korvattaisiin ilmaisulla ”vakituksena asuntona käytettävästä”.

Lisäksi 3 §:n 8 ja 9 kohtien määritelmien mukaan sekä loppuasiakas että loppukäyttäjä voi olla myös oikeushenkilö. Säännöskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä selkiyttää voiko oikeushenkilö täyttää pykälässä mainitun vakituksen asumisen kriteerin.

Lisäksi Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotus ei sisällä sääntelyä koskien niitä tilanteita, joissa lämmityksen tai jäähdytyksen toimitus keskeytyy vähittäismyyjästä johtuvasta syystä. Energiaviraston näkemyksen mukaan olisi hyvä arvioida sääntelyn tarvetta myös näitä tilanteita varten.

Muita huomioita 3 a luvusta

Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotus ei sisällä säännöksiä koskien sopimuksen tekemistä, vahvistusilmoituksen lähettämistä tilanteessa, jossa sopimusta ei ole tehty kirjallisesti, sopimuksen voimassaoloa ja päättymistä, sopimuksen irtisanomista, viivästystä ja oikeutta pidättäytyä maksusta viivästyksen vuoksi sekä oikeutta saada vahingonkorvausta sen johdosta, virheen määritelmää ja oikeutta hinnan alennukseen taikka vahingonkorvaukseen virheen vuoksi eikä sopimuksen purkamista.

Energiaviraston näkemyksen mukaan nyt ehdotetun sisältöisenä annettu laki tarkoittaa käytännössä sitä, että edellä mainituista keskeisistä asioista sovitaan osapuolten kesken sopimuksin, joita ei koske vähittäismyyjiä koskeva pakottava sääntely. Energiavirasto katsoo, että loppuasiakkaiden aseman turvaamiseksi edellä mainituista asioista olisi kuitenkin erittäin tärkeää säätää lain tasolla. Energiavirasto pitää sääntelyn tarkoitusta toteuttavana sitä, että energiatehokkuuslakiin täten lisättäisiin edellä mainittuja asioita koskevat säännökset.

Lämmityksen ja jäähdytyksen energiatehokkuus

Energiavirasto näkee onnistuneen ja kustannustehokkaan toimeenpanon kannalta keskeisenä, että uusien 3 e §:n paikallisten lämmitys- ja jäähdytysuunnitelmien sekä 27 a §:n 5-vuotissuunnitelmien toimeenpanon aikataulu on esitettyssä laissa säädetyllä tavalla väljä ja joustava. Esitetty aikataulu mahdollistaa eri velvoitteiden toimeenpanon vaiheittain. Yhdessä 27 b §:n laitospaikoitusten kustannushyötyanalyysille esitettyjen muutosten kanssa lämmityksen ja jäähdytyksen tehtävät muodostavat hallinnollisen kokonaisuuden, joka on toimeenpantavissa noin yhden henkilötyövuoden resursseilla ja jonka virasto kykene toimeenpanemaan nykyisillä resursseillaan.

Energiavirasto ehdottaa, että selkeyden lisäämiseksi tehokkaalle kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmälle asetettavat tuotantomuotooperusteiset ja ominaispäästöoperusteiset kriteerit kirjattaisiin 27 § pykälään. Niin ikään Energiavirasto ehdottaa poistettavaksi kriteereihin liittyvän asetuksenantovaltuuden 27 § kolmannelta momentista.

Julkiset hankinnat

Soveltamisalan laajenemisen vaikutus Energiavirastoon

Julkisia hankintoja koskevien säännösten soveltamisala laajenee esityksessä kattamaan kaikki hankintaviranomaiset ja -yksiköt. Energiatehokkuuslain ehdotetun 30 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista. Säännös vastaa voimassa olevaa energiatehokkuuslakia.

Energiavirasto toteaa, että voimassa olevan energiatehokkuuslain julkisiin hankintoihin liittyvät säännökset ovat koskeneet valtion keskushallintoon kuuluvien viranomaisten tekemiä hankintoja, jotka ylittävät julkisille hankinnoille asetetut EU-kynnysarvot. Näiden hankintojen osuus kaikkien julkisten hankintojen yhteenlasketusta kokonaisarvosta on vähäinen. Valtion hankintatoimen ohjaukseen ja kehittämiseen liittyvät tehtävät jakautuvat eri hallinnonaloille valtioneuvoston, työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön kesken. Voimassa olevan lain soveltamisalaan kuuluvien hankintojen toteuttamisesta vastaavat osin valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy ja Senaatti-kiinteistöt-liikelaitos. Käytännössä voimassa olevien, julkisten hankintojen energiatehokkuutta koskevien säännösten vaikutus Energiaviraston tehtäviin on ollut pieni.

Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että on oletettavaa, että hankintoja koskevien säännösten soveltamisalan laajeneminen lisää viraston työmäärää huomattavasti. Virasto katsoo, että hallituksen esityksen kohdassa 4.2.6 on sinänsä ansiokkaasti kuvattu toimijakentän laajenemista 105 hankintayksiköstä lähes 3700 hankintayksikköön, ja että kaikista hankintailmoituksista EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja oli 42 % vuonna 2023. Virasto toteaa täydentävänä seikkana, että julkisten hankintojen ilmoituskanavasta Hilmasta julkaistujen tietojen mukaan vuonna 2023 Hilmassa julkaistiin yhteensä 20 292 ilmoitusta, jotka koskivat 17 371 hankintaa. Näin ollen näistä lukumäärällisesti EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja on vuonna 2023 ollut lähes 7300 hankintaa. Hallituksen esityksessä jää selvittämättä tarkempi osuus hankinnoista, joihin esityksen mukaisia säännöksiä sovelletaan, samoin kuin palveluhankintojen osuus EU-kynnysarvot ylittävistä hankinnoista, joskin esityksessä todetaan palveluhankintojen muodostavan noin puolet kaikista hankinnoista.

Energiavirasto toteaa, ottaen huomioon, että kyseiset vaatimukset tulevat uusina lakisääteisinä velvoitteina yli 3500 hankintayksikölle, että edellä mainittujen lukumäärien valossa sääntelyn piiriin uutena tulevien toimijoiden yhteydenotot tulevat joka tapauksessa lisääntymään huomattavasti erityisesti sääntelyn voimaantulon alkuvaiheessa. On oletettavaa, että hankintayksiköitä huolestuttaa se, miten kyseiset uudet vaatimukset täytetään, erityisesti, jos kyseisten vaatimusten laiminlyönti on hallituksen esityksen mukaisesti myös peruste julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalain) mukaiselle muutoksenhauille. Työmäärän kasvun arviointi on haastavaa, mutta on selvää, että viraston nykyisillä resursseilla lain ja hyvän hallinnon mukainen neuvonta, ohjeistaminen, ja mahdollisiin yhteydenottoihin vastaaminen on mahdotonta. Sääntelyn soveltamisala kuitenkin laajenee niin merkittävästi, että siihen liittyvän neuvonnan ja ohjauksen tarpeen voidaan ennakoida lisääntyvän vastaavasti.

Energiavirasto katsoo, että julkisiin hankintoihin liittyvää viranomaisneuvontaa ja ohjausta tulisi valtionhallinnossa pyrkiä keskittämään julkisiin hankintoihin erikoistuneille tahoille, kuten Julkisten

hankintojen neuvontayksikkö JHNY:lle. Koska energiatehokkuuslain noudattamisen valvonta kuitenkin kuuluu Energiaviraston toimivaltaan, voidaan hankintojen energiatehokkuusvaatimuksiin liittyviä kysymyksiä ennakoida kohdistuvan myös Energiavirastolle. Myös mahdollinen viranomaistahojen välinen yhteydenpito ja neuvontaan liittyvien seikkojen koordinointi voi lisätä Energiaviraston työmäärää. Energiavirasto korostaa, että sille ei nykyisin ole osoitettu erityisesti julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimuksiin ja niiden valvontaan liittyviä resursseja. Mikäli julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimuksiin liittyvän neuvonnan ja viranomaisvalvonnan tarve lisääntyy, edellyttää tehtävien hoitaminen niiden edellyttämien lisäresurssien osoittamista Energiavirastolle.

Julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimusten valvontaan liittyvät kysymykset

Energiavirasto katsoo, että energiatehokkuuslain noudattamisen valvontaan julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimusten osalta liittyy tiettyjä haasteita. Hankintalain ja erityisalojen hankintalain noudattamisen valvonta kuuluu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Hankintalain mukaisesti asianosainen voi saattaa hankintaa koskevan asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen. Energiavirasto korostaa, että tästä hankintojen yleiseen valvontaan ja muutoksenhakuun liittyvästä toimivaltaajaosta ei ole tarkoituksenmukaista poiketa myöskään niiden hankintojen kohdalla, joihin sovelletaan lisäksi energiatehokkuuslain mukaisia, energiatehokkuutta koskevia vaatimuksia. Lisäksi Energiavirasto korostaa, että se pitää yleisesti ottaen tavoiteltavana julkisiin hankintoihin liittyvän neuvonnan, ohjauksen ja valvonnan keskittämistä valtionhallinnon sisällä. Energiaviraston näkemyksen mukaan julkisiin hankintoihin liittyvät viranomaistehtävät tulisi ensisijaisesti keskittää Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, joka jo vastaa julkisia hankintoja koskevan yleislainsäädännön valvonnasta.

Energiavirasto katsoo, että viraston julkisiin hankintoihin liittyvä valvontatoimivalta rajautuisi käytännössä ainoastaan sen valvontaan, onko hankinnassa noudatettu energiatehokkuuslain vaatimuksia. Energiaviraston suorittama valvonta muilla viraston toimialaan kuuluvilla alueilla on lähtökohtaisesti luonteeltaan jälkikäteistä ja koskee toiminnan lainmukaisuuden arviointia. Hallituksen esityksen mukaisesti esitetyt lain valvontakeinot soveltuisivat myös julkisia hankintoja koskeviin velvoitteisiin, ja siten eroaisivat hankintalain mukaisista valvontakeinoista. Energiavirasto katsoo, että myös julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimuksiin liittyvä viranomaisvalvonta voisi siten käytännössä koskea tietyn hankintayksikön toiminnan lainmukaisuuden arviointia, mutta sillä ei voitaisi puuttua hankintayksikön ja yksityisen väliseen sopimussuhteeseen yksittäisessä hankinta-asiassa. Energiavirasto esittää, että mikäli sille tehtäisiin julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimusten noudattamista koskeva ilmoitus, voitaisiin ilmoituksen tekemiseen ja käsittelyyn soveltaa, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta, vastaavasti kuin hankintalain 139 §:ssä on säädetty hankintalain noudattamista koskevien toimenpidepyyntöjen käsittelystä Kilpailu- ja kuluttajavirastossa. Julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimusten valvonnan toteuttaminen edellyttää myös niiden edellyttämien lisäresurssien osoittamista Energiavirastolle.

Energiasisällöltään merkittävät palvelujen hankintaa koskevat sopimukset

Ehdotetun 29 f §:n 2 momentin mukaan, tehdessään energiasisällöltään merkittäviä palvelujen hankintaa koskevia sopimuksia, hankintaviranomaisen tai -yksikön on arvioitava mahdollisuus hyödyntää energiapalvelusopimuksia.

Energiavirasto esittää, että ehdotetun pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa viitattaisiin direktiiviä koskevaan komission soveltamisohjeeseen (komission suositus (EU) 2024/1716), jossa on otettu kantaa siihen, millaisia sopimuksia voitaisiin pitää energiasisällöltään merkittävinä. Energiavirasto katsoo, että viittaus selkeyttäisi lainkohdan käytännön soveltamista.

Energiatehokkaiden rakennusten hankinta

Energiavirasto näkee velvoitteen käytännön soveltamisen hyvin haasteellisena. Esitetyssä energiatehokkuuslain 29 g §:ssä viitataan rakentamislain 11 §:ään. Energiatehokkuuslain rakennusten hankintaa koskeva säännös koskee Energiaviraston käsityksen mukaan olemassa olevien rakennusten ostoa tai vuokraamista, mikä on todettu myös direktiivin soveltamisohjeissa (komission suositus (EU) 2024/1716). Virasto katsoo, että Suomen osalta on kuitenkin epäselvää, sovelletaanko rakentamislain 11 §:n vaatimuksia olemassa oleviin rakennuksiin. Tämän säädöspohjan epäselvyyden vuoksi viraston näkemyksen mukaan asiassa on epäselvää sekä valvovalle viranomaiselle että hankintayksiköille, miten pykälän mukaiset velvoitteet voitaisiin täyttää. Selvyyden vuoksi Energiavirasto toteaa, että mikäli energiatehokkuuslain säännöksillä olisi tarkoitus ohjata uuden omistukseen tai vuokrauskäyttöön rakennutettavan rakennuksen hankintaa, olisivat hankittaville rakennuksille siinä asetettavat, hankittavan kohteen energiatehokkuutta koskevat vaatimukset päällekkäisiä rakentamislaisissa ja sen nojalla säädettyjen, uuden rakennuksen energiatehokkuutta koskevien vaatimusten kanssa.

Suomessa olemassa oleville rakennuksille ei ole säädetty lähes nollaenergiavaatimuksia. Soveltamisessa tulisi käyttää ympäristöministeriön asetuksia rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- ja muutostöissä. Käytännössä tämä edellyttäisi, että rakennusten hankkimisen ja vuokrasopimusten solmimisen osalta ympäristöministeriön asetuksen 4/2013 ja asetusmuutoksen 2/2017 mukaisuus osoitettaisiin sillä, että hankittavan tai vuokrattavan rakennuksen energiankulutus täyttää joko raja-arvovaatimuksen (6 §) tai E-luvun parannuksen vaatimuksen (7 §).

Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että merkittävä osa esimerkiksi kuntien ja hyvinvointialueiden rakennuksista vaihtelevat energiatehokkuuden tasoltaan suuresti. Energiatodistusrekisteristä tarkasteltuna voidaan todeta, että tietyissä rakennustyypeissä lähes nollaenergiarakennuksia on lukumäärällisesti vähän (esimerkiksi terveyskeskukset 26 %, vanhainkodit/hoitolaitokset 20 %, päiväkodit 42 % ja peruskoulut/lukiot 37 %).

Edellä mainituista syistä Energiavirasto arvioi, että säännöksen soveltaminen olisi käytännössä haastavaa. Sääntelyn käytännön soveltamisen näkökulmasta Energiavirasto pitää tärkeänä, että tekniseen toteutettavuuteen liittyvän poikkeussäännöksen soveltumista voitaisiin arvioida mahdollisimman laajasti.

Datakeskukset

Energiavirasto näkee datakeskusten hukkalämmön nykyistä suuremman hyödyntämisen oikeana ratkaisuna Suomen energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta. Datakeskusten lukumäärä ja energiankäyttö on Suomessa kasvussa, jolloin myös hukkalämmön hyödyntämiseen on entistä enemmän potentiaalia, jota tulisi vähintään selvittää laitoskohtaisesti datakeskusten tekemillä kustannus-hyötyanalyysillä.

Datakeskuksille, joiden asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 500 kilowattia, on tullut 2024 aikana uusi velvoite raportoida teknisiä tietojaan Euroopan komission ylläpitämään eurooppalaiseen datakeskustietokantaan. Energiavirasto on toiminut Suomessa raportoinnin kansallisena koordinaattorina, vaikka komission delegoitu asetus (EU) 2024/1364 datakeskuksia koskevan unionin yhteisen luokitusjärjestelmän perustamisen ensimmäisestä vaiheesta ei sellaisenaan määrittele kansallisten viranomaisten roolia raportointivelvoitteen toteuttamisessa. Energiavirasto pitää viranomaisen aseman selkeyttämisen vuoksi hyvänä, että energiatehokkuuslakiin ehdotettu 29 l § määrittelee Energiaviraston toimivaltaiseksi kansalliseksi viranomaiseksi asetuksen täytäntöönpanon edellyttämässä toimissa.

Erinäiset säännökset

30 c § Tietojen luovuttaminen

Pykäläehdotuksen mukaan Energiavirastolla on välttämättömissä tilanteissa salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan saamiaan tietoja työ- ja elinkeinoministeriölle sekä toimivaltaiselle Euroopan unionin toimielimelle ja unionin muulle elimelle, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa liittyvässä velvoitteessa sitä edellytetään.

Energiavirasto katsoo, että jos lain valvonta myös julkisten hankintojen vaatimusten osalta tulee Energiaviraston tehtäväksi, niihin tahoihin, joille tietoja voidaan säännöksen mukaan luovuttaa, tulisi lisätä myös Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Energiavirasto katsoo, että kummankin viraston julkisiin hankintoihin kohdistuvan valvontatoimivallan myötä eteen voi mahdollisesti tulla tilanteita, joissa

valvontaviranomaisten tulisi voida keskustella keskenään salassapitosäännösten estämättä, ja valvonnan tehokkuuden toteutumiseksi tämä tulisi varmistaa erityislain säännöksellä.

31 § Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Ehdotuksen 31 § ei sisällä säännöstä siitä, että Energiavirasto voisi tarvittaessa määrätä energian vähittäismyyjän palauttamaan asiakkaalle virheellisesti perityn maksun.

Mikäli Energiavirasto katsoisi päätöksessään, että vähittäismyyjä olisi jättänyt noudattamatta lain säännöksiä ja tämän takia perinyt virheellisesti maksuja asiakkailta, olisi Energiavirastolla oltava toimivalta myös määrätä kyseisessä päätöksessä vähittäismyyjä palauttamaan asiakkaille virheellisesti perityt maksut.

Energiavirasto ehdottaa siten, että ehdotetun 31 §:n 1 momenttiin lisätään säännös siitä, että Energiaviraston antamassa päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu.

32 § Muutoksenhaku

Ehdotetun lain 32 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakuun Energiaviraston päätökseen sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019). Energiavirasto toteaa, että Energiaviraston sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain nojalla tekemiin päätöksiin saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen (vrt. laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta, 590/2013, jäljempänä myös valvontalaki, 36 §).

Energiavirasto katsoo, että lämpömarkkinan osalta ei ole syytä poiketa sähkömarkkinan ja maakaasumarkkinan osalta vakiintuneeksi muodostuneesta valitusreitistä. Osa lämpömarkkinalla toimivista yrityksistä toimii myös sähkö- ja/tai maakaasumarkkinalla. Lisäksi 3 a ja 4 lukuja vastaavissa säännöksissä sähkömarkkinalain osalta on jo olemassa oikeuskäytäntöä markkinaoikeudesta.

Energiavirasto ehdottaa siten, että energiatehokkuuslain uuden 3 a luvun (lämmityksen ja jäähdytyksen vähittäismyyntiä koskevat sopimukset) ja 4 luvun (mittaaminen ja laskutus) osalta Energiaviraston päätöksistä ja päätöksistä, joilla edellä mainituissa luvuissa tarkoitettu asia on jätetty tutkimatta, saisi hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Energiavirasto kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että ehdotettu laki ei sisällä säännöstä valituskiellosta koskien Energiaviraston päätöstä toimittaa tarkastus. Energiavirasto ehdottaa, että ehdotettuun 32 §:ään lisättäisiin uusi momentti, jonka mukaan Energiaviraston päätökseen toimittaa tarkastus ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Julkisia hankintoja koskevan muutoksenhakusäännöksen osalta Energiavirasto katsoo, että asiaa hyödyttäisi vielä sen jatkotyöstäminen, millä perusteella hallituksen esityksen mukaisiin energiatehokkuuslain velvoitteisiin sovellettaisiin samoja muutoksenhakusäännöksiä kuin hankintoihin yleisesti ottaen. Virasto huomauttaa, että asia on valtaosalle hankintayksiköistä täysin uusi, osa velvoitteistakin on uusia, ja oikeustila kyseisten velvoitteiden täyttämisestä on vielä epäselvä. Tätä taustaa vasten Energiavirasto ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että yksin energiatehokkuusvelvoitteiden mahdollinen laiminlyönti tässä oikeustilassa voisi aiheuttaa hankintalain muutoksenhakusäännösten mukaisia seuraamuksia asiassa.

Muita huomioita 6 luvusta

Energiavirasto ehdottaa valvontalain kanssa yhteneväisesti, että Energiaviraston tämän lain uuden 3 a luvun (lämmityksen ja jäähdytyksen vähittäismyyntiä koskevat sopimukset) ja 4 luvun (mittaaminen ja laskutus) nojalla antamaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei Energiavirasto tai hallintotuomioistuimien toisin määrää. Edelleen Energiavirasto ehdottaa lisäystä, että päätöstä, joka koskee virheellisesti perityn maksun palauttamista yksittäiselle asiakkaalle, tai päätöstä, joka koskee uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista, ei kuitenkaan saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.

Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta

Energiatehokkuusdirektiivin artiklan keskeiset muutokset ja tavoitteet koskevat energiatehokkuuden parantamista kaasun ja sähkön siirrossa erityisesti verkon kehittämisessä ja kaasu- ja sähköinfrastruktuuria koskevissa päätöksissä, mukaan lukien tariffeja koskevat päätökset. Energiaviraston näkemyksen mukaan sähkömarkkinalakiin esitetyt muutokset ohjaavat energiatehokkuusdirektiivin tarkoittamalla tavalla energiatehokkuuden parantamiseen sähköverkonhaltijoita ja näiden verkkojen kehittämistä koskevaa valvontaa.

Energiatehokkuusdirektiivin 27 artiklan 3 kohta edellyttää, että siirto- ja jakeluverkonhaltijat seuraavat ja kvantifioivat verkkohäviöiden kokonaismäärää ja, jos se on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa, optimoivat verkot ja parantavat verkon tehokkuutta. Siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden on kyseisen artiklan 27 kohdan 3 mukaan raportoitava kyseisistä toimenpiteistä ja verkkohäviöiden vähentämisestä odotetuista energiansäästöistä kansalliselle energia-alan sääntelyviranomaiselle. Tältä osin Energiavirasto pitää kannatettavana tapaa, jolla sähkömarkkinalakiin täytäntöönpannaan kyseinen energiatehokkuusdirektiivin artiklan 27 kohdan 3

muutos koskien verkkohäviöiden seurantaan, verkkojen optimointia ja verkkohäviöiden vähentämisestä odotettuja energiansäästöjä. Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat kansallisesti vakiintunut käytäntö alalla ja näitä hyödyntämällä voidaan vaatimus verkkojen optimoinnin toimenpiteistä toteuttaa tehokkaasti, sekä verkonhaltijoiden kuin Energiavirastonkin osalta. Niiden verkonhaltijoiden osalta, jotka eivät ole mukana vapaaehtoisissa energiatehokkuussopimuksissa on viraston näkemyksen mukaan hyvä, että Energiavirastolla on määräysenantovaltuus toimitettavien tietojen osalta.

Häviöiden raportoinnin osalta virasto toteaa, että verkonhaltijat toimittavat Energiavirastolle joka kevät verkkotoiminnan tekniset tunnusluvut. Teknisten tunnuslukujen perusteella Energiavirasto raportoi verkkotoiminnan häviöistä. Määräys sähköverkkoliiketoiminnan tunnusluvuista ja niiden julkaisemisesta (143/000002/2024) on päivitetty 19.12.2024. Verkonhaltijan kokonaishäviöt raportoidaan määräyksen perusteella virastolle ja verkkohäviöiden seurantaan energiatehokkuusdirektiivin 27 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteutetaan määräyksen kautta.

Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu muun muassa, että sähköjakeluverkon kehittämissuunnitelmissa sähkömarkkinalain 52 §:n mukaisesti on esitettävä suunnitelma muun muassa jakeluverkonhaltijan energiatehokkuustoimenpiteiden ja muiden mahdollisten resurssien käyttämisestä vaihtoehtona jakeluverkon siirtokapasiteetin laajentamiselle. Energiatehokkuus on siis jo osin huomioitu sähköjakeluverkon kehittämissuunnitelmissa, kuten energiatehokkuusdirektiivin artiklan 27 kohdan 2 mukaisesti kansallisen sääntelyviranomaisen on todennettava, että siirto- ja jakeluverkonhaltijat soveltavat energiatehokkuus ensin -periaatettaan muun muassa verkon kehittämissuunnitelmia seurattaessa. Perusteluissa olisi siis hyvä huomioida, että esitetty perustelu liittyy artiklan 27 kohdan 2 implementointiin.

Komission tulkintaohjeen (2024/2143) 29.7.2024 mukaan verkonhaltijat ovat viranomaisvalvonnan alaisia luonnollisia monopoleja ja Energiatehokkuus ensin -periaatteen noudattamista koskevan veloitteen täyttämiseksi verkonhaltijoita koskevia säännöksiä voitaisiin uudistaa siten, että niillä kannustetaan investoimaan kysyntäpuolen ratkaisuihin siirtämällä painopiste pois pääomamenoista ja ottamalla käyttöön suorituskykytavoitteita ja niihin liittyviä taloudellisia kannustimia. Lisäksi verkkotariffit voitaisiin suunnitella siten, että maksut liittyvät ensisijaisesti kulutukseen, mikä kannustaa kuluttajia käyttämään vähemmän energiaa.

Energiavirasto kiinnittää huomiota energiatehokkuusdirektiivin 27 artiklan 1 kohdassa mainittuun veloitteeseen kansalliselle energia-alan sääntelyviranomaiselle ottaa huomioon energiatehokkuus ensin -periaatteen lisäksi erityisesti kustannustehokkuuden, järjestelmän tehokkuuden ja toimitusvarmuuden sekä markkinoiden yhdentymisen tavoitteet kaasu- ja sähköinfrastruktuurin toimintaa koskevien päätöstensä osalta, mukaan lukien verkkotariffeja koskevat päätökset, samalla kun turvataan asetuksen (EU) 2019/943 18 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 13 artiklassa vahvistetut unionin ilmastotavoitteet ja kestävyys. Tämä olisi syytä huomioida ainakin 19 § muutosten perusteluissa.

Energiatehokkuusdirektiivin artiklan keskeiset muutokset ja tavoitteet koskevat energiatehokkuuden parantamista kaasun ja sähkön siirrossa erityisesti verkon kehittämisessä ja kaasun- ja sähköinfrastruktuuria koskevissa päätöksissä, mukaan lukien tariffeja koskevat päätökset. Energiaviraston näkemyksen mukaan maakaasumarkkinalakiin esitetyt muutokset ohjaavat energiatehokkuusdirektiivin tarkoittamalla tavalla energiatehokkuuden parantamiseen maakaasuverkonhaltijoita ja näiden verkkojen kehittämistä koskevaa valvontaa.

Energiavirasto pitää kannatettavana tapaa, jolla maakaasumarkkinalakiin implementoidaan energiatehokkuusdirektiivin artiklan 27 kohdan 3 vaatimukset verkkohäviöiden seurannasta, verkkojen optimoinnista ja verkkohäviöiden vähentämisestä odotetuista energiansäästöistä. Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat vakiintunut käytäntö alalla ja näitä hyödyntämällä voidaan vaatimus verkon optimoinnin seurannasta toteuttaa tehokkaasti, niin verkonhaltijoiden kuin Energiavirastonkin osalta. Niiden verkonhaltijoiden osalta, jotka eivät ole mukana vapaaehtoisissa energiatehokkuussopimuksissa on hyvä, että Energiavirastolla on määräyksenantovaltuus toimitettavien tietojen osalta.

Verkonhaltijat toimittavat Energiavirastolle joka kevät verkkotoiminnan tekniset tunnusluvut. Teknisten tunnuslukujen perusteella Energiavirasto raportoi verkkotoiminnan häviöitä. Määräys maakaasuverkkoliiketoiminnan tunnusluvuista ja niiden julkaisemisesta (144/000002/2024) on päivitetty 19.12.2024. Verkonhaltijan kokonaishäviöt raportoidaan määräyksen perusteella virastolle ja verkkohäviöiden seurantaa energiatehokkuusdirektiivin 27 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteutetaan määräyksen kautta.

Energiavirasto kiinnittää huomiota energiatehokkuusdirektiivin 27 artiklan 1 kohdassa mainittuun veloitteeseen kansalliselle energia-alan sääntelyviranomaiselle ottaa huomioon energiatehokkuus ensin -periaatteen lisäksi erityisesti kustannustehokkuuden, järjestelmän tehokkuuden ja toimitusvarmuuden sekä markkinoiden yhdentymisen tavoitteet kaasun- ja sähköinfrastruktuurin toimintaa koskevien päätöstensä osalta, mukaan lukien verkkotariffeja koskevat päätökset, samalla kun turvataan asetuksen (EU) 2019/943 18 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 13 artiklassa vahvistetut unionin ilmastotavoitteet ja kestävyys. Tämä olisi syytä huomioida ainakin 14 § muutosten perusteluissa.

Energiatehokkuusdirektiivin 27 artikla edellyttää, että myös kaasun siirto- ja jakelutariffeista poistetaan sellaiset kannustimet, jotka haittaavat kaasun tuotannon, siirron, jakelun ja toimituksen energiatehokkuutta ja että tariffit mahdollistavat kysyntäpuolen reagoinnin. Sähkömarkkinalain 24 § sisältää siirto- ja jakelutariffeille vaatimukset poistaa sellaiset kannustimet tariffeista, jotka haittaavat sähkön tuotannon, siirron, jakelun ja toimituksen energiatehokkuutta ja estävät kysyntäpuolen reagoinnin. Vastaavat vaatimukset on ehdotettu nyt lisättäväksi myös maakaasumarkkinalakiin. Energiavirasto huomauttaa, että kaasun siirtoverkonhaltijaa koskee myös

komission asetus (2017/460) kaasun yhdenmukaistettuja siirtotariffirakenteita koskevasta verkkosäännöstä, joka sisältää yksityiskohtaista sääntelyä tariffirakenteista. Säädetävän velvoitteen osalta on näin ollen huomioitava sekä kansallinen että EU-tason sääntely tariffeja koskien. Uuden maakaasumarkkinalain pykälän 20 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa tämä on huomioitu.

Maakaasumarkkinalaissa ei ole nykyisellään säädetty verkon kehittämissuunnitelmista samoin kuin sähkömarkkinalaissa. Tulevaisuudessa EU:n kaasumarkkinalainsäädäntöä implementoitaessa ja mahdollisten kehittämissuunnitelmia koskevien velvoitteiden lisäysten yhteydessä tulisi myös ottaa huomioon energiatehokkuusdirektiivin artiklan 27 kohta 2.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä on esitetty lisättäväksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettuun lain 6 § uusi 5 a) kohta, jonka mukaisesti Energiaviraston tehtäväksi kansallisena sääntelyviranomaisena lisätään energiatehokkuuslain (1429/2014) 3 §:n 28 kohdassa tarkoitetun energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltaminen sähkö- ja kaasuinfrastruktuuria koskevissa sääntelytehtävissä.

Kansallisen sääntelyviranomaisen toimintakertomukseen esitetään lisättäväksi osio kaasu- ja sähköinfrastruktuurin toiminnan energiatehokkuuden parantamisesta saavutetusta edistyksestä. Kyseisen toimintakertomuksen osion laadinnassa voidaan esimerkiksi hyödyntää energiatehokkuussopimusten kautta saatavaa raportointitietoa tehdyistä toimenpiteistä verkkojen optimoinnin ja häviöiden vähentämisen osalta.

Energiavirasto katsoo, että energiatehokkuusdirektiivin artiklan 27 kohdan 1 ja kohdan 4 implementoinnit edellyttävät valvontalakiin tehtyjä muutoksia ja ne on esitetty lisättäväksi tarkoituksen mukaisessa laajuudessa. Valvontalakiin ehdotetuilla muutoksilla Energiavirastolla on tehokkaat toimivaltuudet hoitaa energiatehokkuusdirektiivissä sille osoitetut tehtävät energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltamisen ja kansallisen sääntelyviranomaisen toimintakertomuksen laatimisen osalta.

Laki energiamarkkinariitalautakunnasta annetun lain muuttamisesta

Energiavirasto pitää kannatettavana esitystä siitä, että energiatehokkuusdirektiivin tuomioistuimen ulkopuolista riidanratkaisua koskevat säännökset toimeenpantaisiin laajentamalla energiamarkkinariitalautakunnan toimivaltaa.

Nurmi Simo
Energiavirasto

Kankaanrinta Nora
Energiavirasto